

بررسی علل و عوامل موثر در افت تحصیلی دانش آموزان

نسرتین کاظمیان

پرسنل شاغل در آموزش و پرورش شهرستان میناب

چکیده:

افت تحصیلی یکی از معضلات نظامهای آموزشی در بسیاری از کشورهای جهان محسوب میشود و با توجه به کمبود منابع مالی و انسانی و استفاده بهینه از امکانات آموزشی از اهمیتی خاص برخوردار است. افت تحصیلی یعنی اینکه دانش آموز در هنگام تحصیل بعد از یک دوره موفقیت تحصیلی به تدریج ظرفیت یادگیری او کاهش یافته و یا تکرار پایه داشته باشد به طوری که نمرات او نسبت به ماه قبل یا سالهای قبل سیر نزولی داشته باشد و در کل کاهش عملکرد درسی و تحصیلی دانش آموز از سطح رضایت بخش و مطلوب به سطح نامطلوب است. افت تحصیلی علاوه بر ضررهای جبران ناپذیری که از نظر فردی و خانوادگی دارد باعث به هدر رفتن بودجه آموزش و پرورش نیز میشود. در این مقاله سعی شده با ارایه تعریفی روشن از افت تحصیلی و دلایل به وجود آمدن، زمینه های برخورد با آن فراهم شود و عوامل افت تحصیلی در ۴ مقوله اصلی یعنی از نظر عوامل مربوط به دانش آموز، عوامل مربوط به مدرسه و مسایل خانوادگی و اجتماعی در نظر گرفته و تاثیر هر کدام از این موارد در افت تحصیلی مورد بررسی قرار گیرد.

واژگان کلیدی: افت تحصیلی، دانش آموزان، علل افت

مقدمه:

یکی از شاخص های توسعه کشورها همگانی شدن آموزش و پرورش و تعمیم آموزش اجباری است. در ممالک پیشرفته سعی می شود آموزش رسمی از سنین پایین تر شروع شود و اجباری و همگانی بودن آن سنین بالاتری را شامل گردد. در فرانسه کودکان ۲ تا ۵ ساله از آموزش پیش دبستانی اجباری برخوردارند و گروه های فشار سعی در اجباری کردن آن دارند و پایان آموزش اجباری، ۱۶ سالگی (پایان دوره اول متوسطه) در نظر گرفته شده است. (مشایخ، ۱۳۷۶) با این که در کشور ما آموزش رسمی و اجباری از شش سالگی و اول دبستان شروع می شود، ولی هنوز همه بچه های لازم التعلیم را تحت پوشش قرار نداده است و محاسبات گذر تحصیلی در مقطع ابتدایی نشانگر این واقعیت است که شمار خروجی ها برابر با عده ورودی ها نیست و توسعه در کشور ما از این لحاظ کم تر تحقق یافته است.

برای توسعه همه جانبه جوامع، اگر آموزش و پرورش نقش اول را نداشته باشد، حداقل پایین تر از سازمان های دیگر قرار نمی گیرد. اگر در تولید گندم، سیمان، آهن، مرغ و سایر اقلام مصرفی افت تولید مشاهده شود، بلافاصله سازمان های مربوط و به ویژه مردم، عکس العمل نشان می دهند. اگر اتومبیل، فقط یک ماه، چند درصدی کم تر تولید شود، همه رسانه ها خبر پراکنی کرده، جامعه را از تعادل خارج می سازند. می توان گفت که افت تولید اقلام مصرفی خیلی سریع در جامعه قابل مشاهده است، اما در آموزش و پرورش همواره افت تحصیلی و رکود وجود داشته و ضربه های جبران ناپذیری به کشور وارد شده است، ولی به دلیل تدریجی بودن و آشکار نبودن نتایج آن، یا متوجه قضیه نیستیم، یا به عمد از کنارش می گذریم.

لازم است این پرسش مطرح شود که دانش آموزانی که پارسال در مدرسه ثبت نام کرده بودند امسال به چه سرنوشتی دچار شده اند؟ چند اتفاق امکان تحقق دارد: عده کثیری از آن ها صرف نظر از کیفیت تحصیلات، ارتقا یافته اند، شماری مردود و همان پایه را تکرار می کنند و در نهایت عده ای به دلایل مختلف مدرسه را ترک کرده اند. کدام یک از این ها افت تحصیلی تلقی می شود؟